

HAYVAN YETİŞTİRME İLKELERİ

1. HAFTA

Prof. Dr. Mehmet ERTUĞRUL

Yararlanılacak Kaynaklar

- ▣ James R. Gillespie (1998). Animal Science. Delmar Publishers.
- ▣ O. Düzgüneş, A. Eliçin (1986). Hayvan Yetiştirme İlkeleri AÜZF Yayınları:978
- ▣ Robert E. Taylor (1992). Scientific Farm Animal Production, An Introduction to Animal Science. Macmillan Pub. Comp.
- ▣ M. Ertuğrul (Ed.) (1997). Hayvan Yetiştirme (Yetiştiricilik)
- ▣ M. Şengonca, A. Altan, N. Koşum (2015). Hayvan Yetiştirme İlkeleri. Ege Üni. Yayınları, Ziraat Fak. Yayın No: 534.
- ▣ H. Emsen (1994) Hayvan Yetiştirme İlkeleri. Atatürk Üni. Yayınları no:720, Ziraat Fak. No:310
- ▣ M. Şengonca (1998). Hayvan Yetiştirme İlkeleri. Ege Ün. Ziraat Fak. Ofset Atelyesi. Yayın No. 534

Yararlanılan Kaynaklar

- ▣ H. Akçapınar ve C. Özbeyaz (1999). Hayvan Yetiştiriciliği Temel Bilgileri. Kariyer Matbaacılık.
- ▣ M. Kaymakçı (2013). İleri Keçi Yetiştiriciliği. Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri. İzmir.
- ▣ S. Boztepe (2015). Koyun Yetiştiriciliği. Selçuk Üniversitesi Basımevi.
- ▣ S. Boztepe, İ. Aytekin, U. Zülkadir (2015). Süt Sığırcılığı. Selçuk Üniversitesi Basımevi.
- ▣ M. Şengonca ve N. Koşum (2015). Koyun ve Keçi Yetiştirme (Keçi Yetiştirme ve Islahı). Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No:563
- ▣ M. Kaymakçı (2016). İleri Koyun Yetiştiriciliği. Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri. İzmir.

1. GİRİŞ

- ▣ Hayvancılık tarım işletmelerindeki üretim etkinliklerinden birisidir
- ▣ Tarım işletmelerinin gelirini artıracak düzeyde ve şekilde yapılmalıdır.
- ▣ Tarım işletmeleri en karlı olacağına inandığı ürünleri uygun tekniklerle belli miktar ve kalitede üretmeye çalışır
- ▣ Aynı bölgedeki işletmelerin dahi ürün çeşitleri çok farklı olabilir

GİRİŞ

Devam

- ▣ Ürün çeşitliliğini; işletmenin
  - Büyüklüğü
  - Sermayesi
  - İş gücü
  - Arazisinin verimliliği
  - Pazarlama olanakları
  - Yöneticisinin bilgi, beceri ve eğilimi gibi etkenler belirler

GİRİŞ

Devam

Yıllar İtibarıyla; Tarım İşletmesi Sayısı, Ortalama Arazi Varlığı (da) ve İşletme Tiplerinin Payı (%)

Yıllar	İşletme Sayısı	İşletme Tiplerinin Payı (%)			Ortalama arazi varlığı (da)
		Bitkisel + Hayvansal Ür.Yapan	Yalnız Hayvansal Ür.Yapan	Yalnız Bitkisel Ür.Yapan	
1950	2 527 000	-	-	-	77.0
1963	3 100 900	-	-	-	55.3
1970	3 058 900	83.30	9.40	7.30	55.8
1980	3 650 900	86.03	2.52	11.45	62.3
1991	4 091 530	72.14	3.43	24.43	52.7
2001	3.075.516	67,42	2,36	30,22	61,0
2008					

2008 yılında ÇKS'ye kayıtlı işletme sayısı= 2.379794; Ortalama arazi büyüklüğü=67.22 da.
Büyükbaş İşletme Sayısı:1.528.918 (%64), küçükbaş işletme sayısı :570.579 (%24)

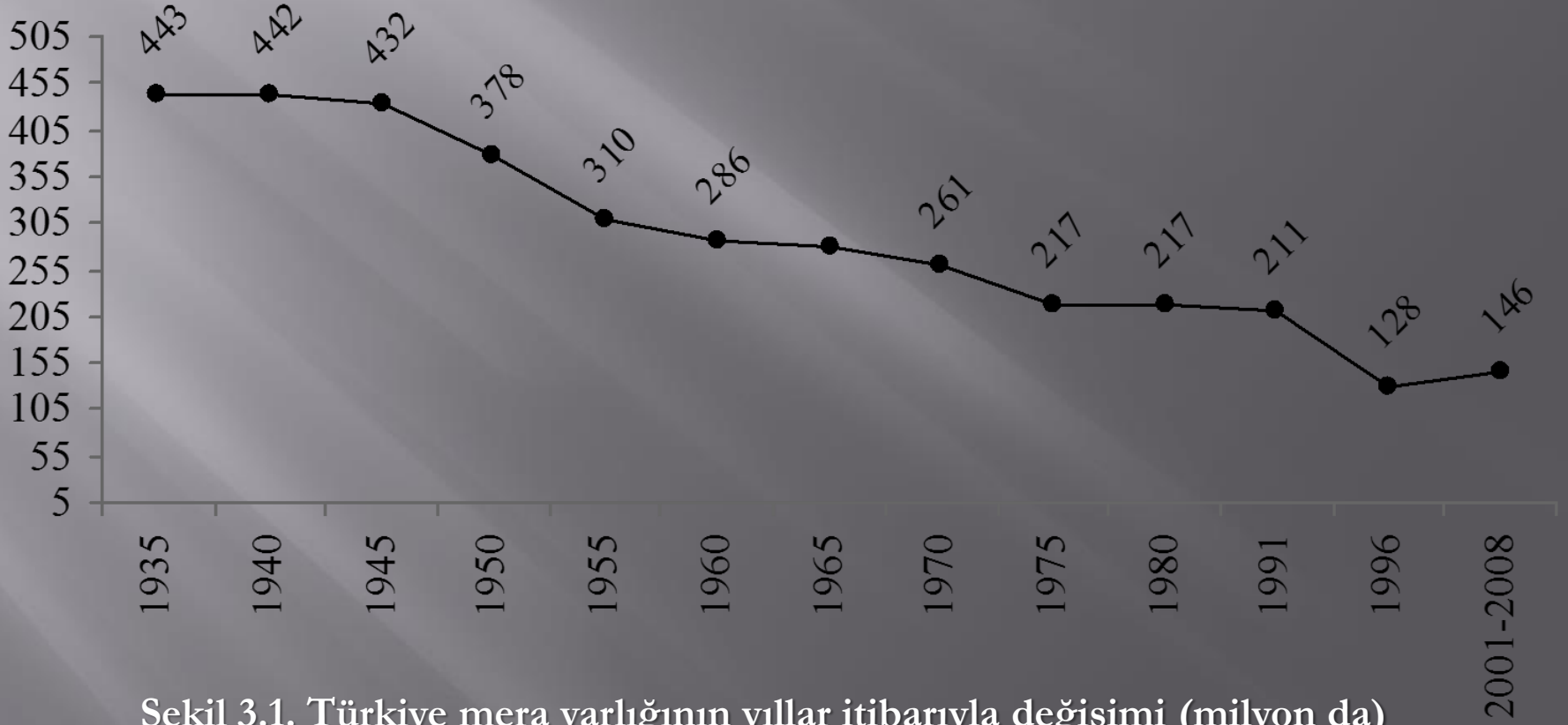
Dünya ve Türkiye Arazi Varlığının Niteliklerine Göre Dağılımı (1000 Ha)

ARAZİ NİTELİĞİ	DÜNYA	TÜRKİYE
Tarım alanları	4.931.862	39.454
Daimi çayır ve meralar	3.378.173	14.617
Orman alanları	3.937.326	10.224
Nadas alanları	-----	4.219
TOPLAM	12.247.361	68.514
Daimi çayır ve meralar (%)	27.6	21.3

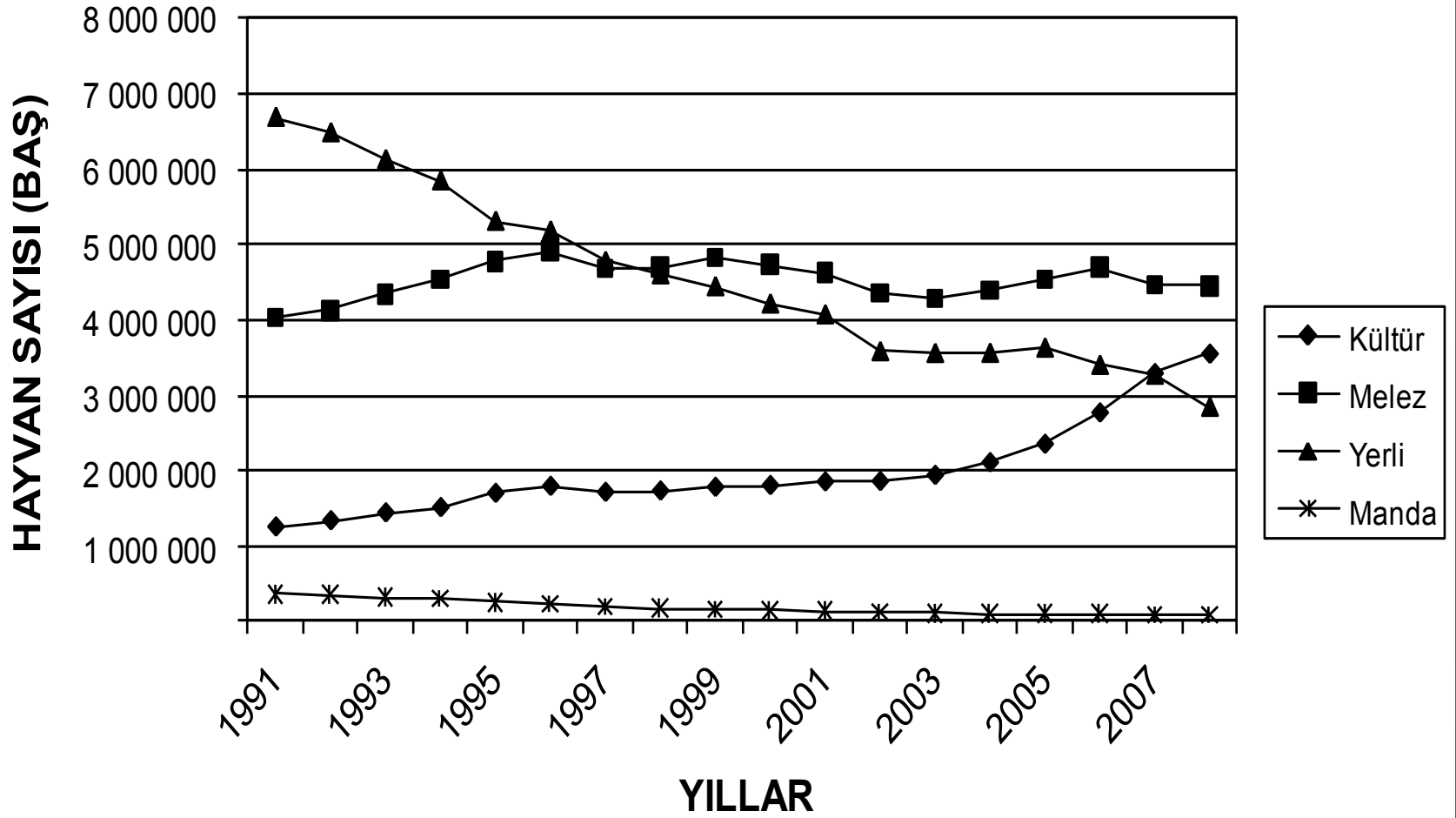
Türkiye Otlatabilir Alanları (da)

Mera	131.673.745
Daimi çayır	28.986.256
Nadas	37.459.577
Tarıma elverişli olduğu halde ekilmeyen	38.886.798
TOPLAM	237.006.376

Şekil 3.1. Türkiye mera varlığının yıllar itibarıyla değişimi (milyon da)

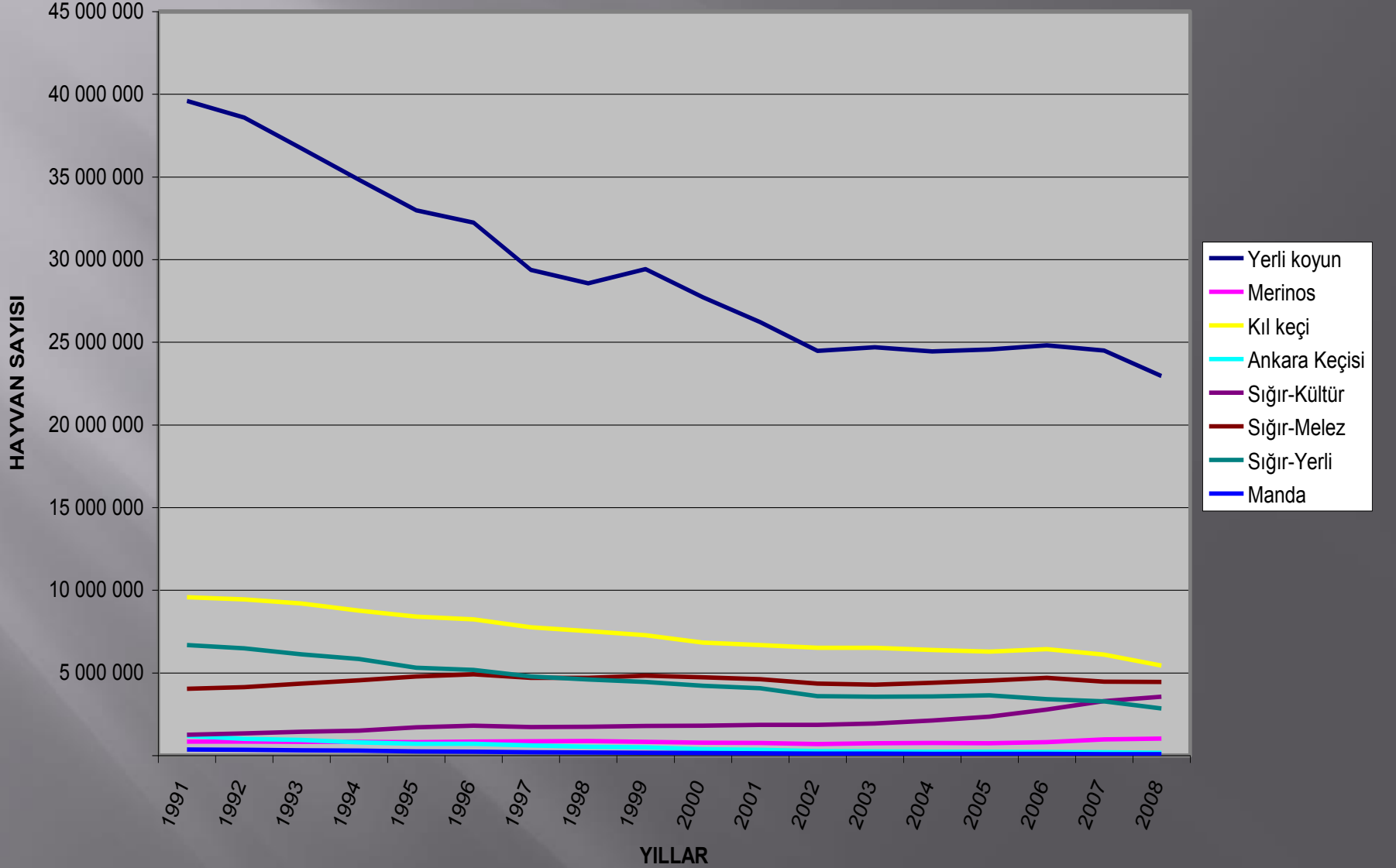

Şekil 1.1. Genotiplerine göre Türkiye sığır varlığı

Türkiye'nin çeşitli yıllarda farklı türlerden hayvan varlığı

YIL	KOYUN - YERLİ (baş)	KOYUN MERİNOS (baş)	KIL KEÇİ (baş)	ANKARA KEÇİSİ (baş)	SİĞİR - KÜLTÜR (baş)	SİĞİR - MELEZ (baş)	SİĞİR - YERLİ (baş)
1991	39 590 493	841 847	9 579 256	1 184 942	1 253 865	4 033 375	6 685 683
1992	38 575 828	840 110	9 439 600	1 014 340	1 337 410	4 131 507	6 481 990
1993	36 709 000	832 000	9 192 000	941 000	1 442 000	4 342 000	6 126 000
1994	34 823 000	823 000	8 767 000	797 000	1 512 000	4 543 000	5 846 000
1995	32 985 000	806 000	8 397 000	714 000	1 702 000	4 776 000	5 311 000
1996	32 234 000	838 000	8 242 000	709 000	1 795 000	4 909 000	5 182 000
1997	29 376 000	862 000	7 761 000	615 000	1 715 000	4 690 000	4 780 000
1998	28 560 000	875 000	7 523 000	534 000	1 733 000	4 695 000	4 603 000
1999	29 425 000	831 000	7 284 000	490 000	1 782 000	4 826 000	4 446 000
2000	27 719 000	773 000	6 828 000	373 000	1 806 000	4 738 000	4 217 000
2001	26 213 000	759 000	6 676 000	346 000	1 854 000	4 620 000	4 074 000
2002	24 473 826	699 880	6 519 332	260 762	1 859 786	4 357 549	3 586 163
2003	24 689 169	742 370	6 516 088	255 587	1 940 506	4 284 890	3 562 706
2004	24 438 459	762 696	6 379 900	230 037	2 109 393	4 395 090	3 564 863
2005	24 551 972	752 353	6 284 498	232 966	2 354 957	4 537 998	3 633 485
2006	24 801 481	815 431	6 433 744	209 550	2 771 818	4 694 197	3 405 349
2007	24 491 211	971 082	6 095 292	191 066	3 295 678	4 465 350	3 275 725
2008	22 955 941	1 018 650	5 435 393	158 168	3 554 585	4 454 647	2 850 710

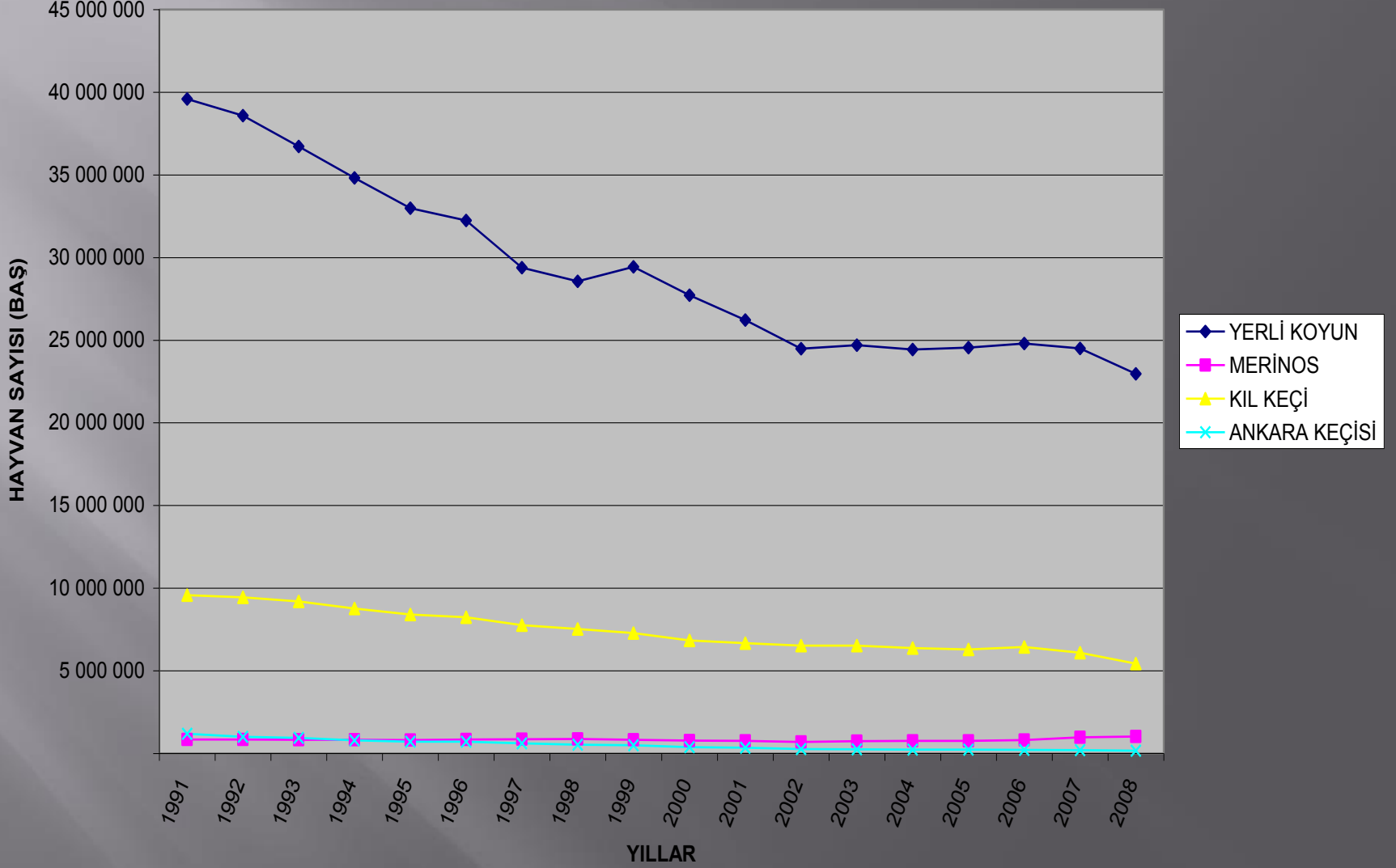
TÜRKİYE KÜÇÜK VE BÜYÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI

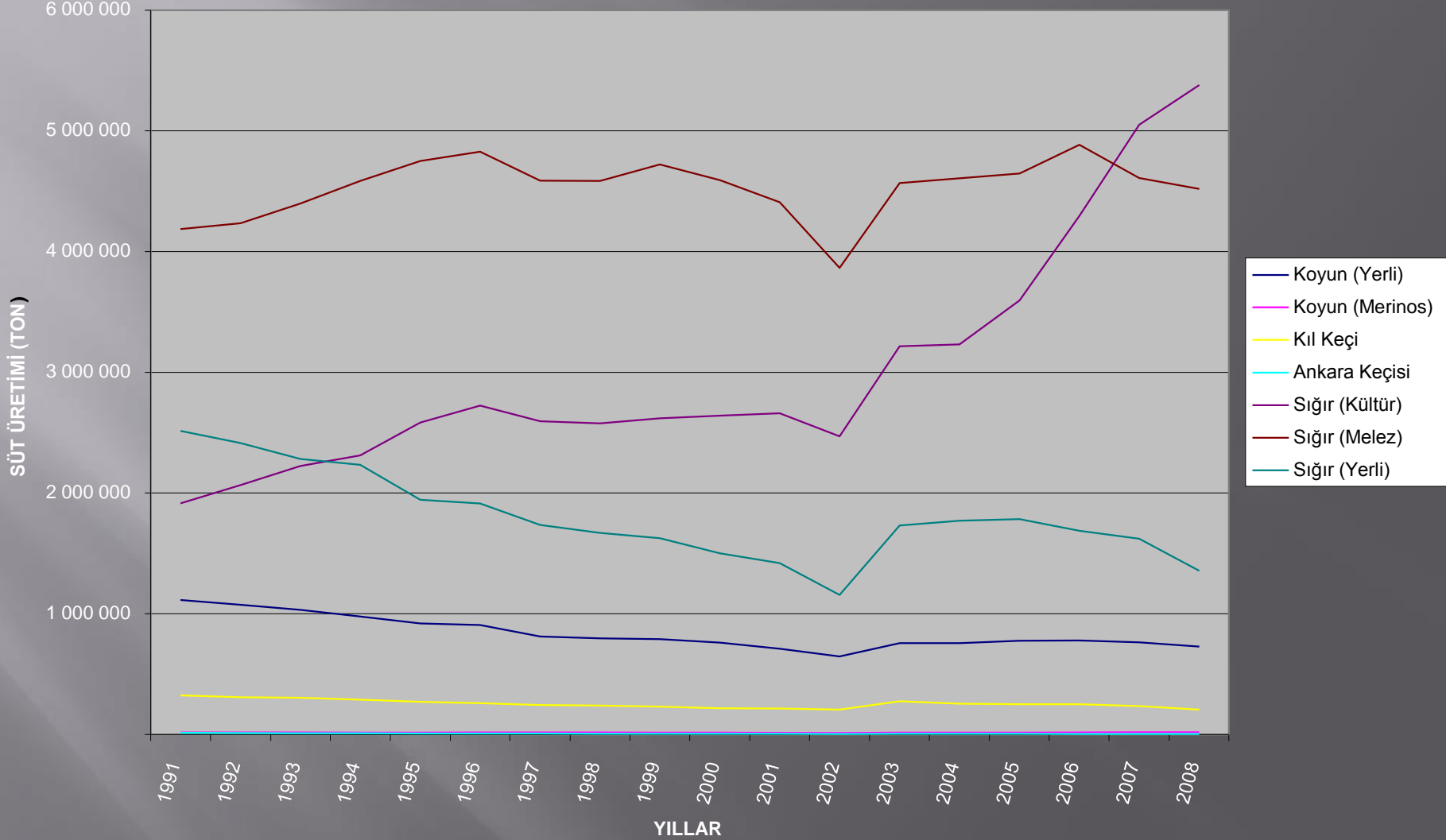
Çeşitli yıllarda tür ve genotiplere göre Türkiye küçükbaş hayvan varlığı

YIL	KOYUN (Baş)		KEÇİ (Baş)	
	YERLİ	MERİNOS	KIL KEÇİ	ANKARA KEÇİSİ
1991 TOP	40.432.340		10.764.198	
1991	39 590 493	841 847	9 579 256	1 184 942
1992	38 575 828	840 110	9 439 600	1 014 340
1993	36 709 000	832 000	9 192 000	941 000
1994	34 823 000	823 000	8 767 000	797 000
1995	32 985 000	806 000	8 397 000	714 000
1996	32 234 000	838 000	8 242 000	709 000
1997	29 376 000	862 000	7 761 000	615 000
1998	28 560 000	875 000	7 523 000	534 000
1999	29 425 000	831 000	7 284 000	490 000
2000	27 719 000	773 000	6 828 000	373 000
2001	26 213 000	759 000	6 676 000	346 000
2002	24 473 826	699 880	6 519 332	260 762
2003	24 689 169	742 370	6 516 088	255 587
2004	24 438 459	762 696	6 379 900	230 037
2005	24 551 972	752 353	6 284 498	232 966
2006	24 801 481	815 431	6 433 744	209 550
2007	24 491 211	971 082	6 095 292	191 066
2008	22 955 941	1 018 650	5 435 393	158 168
2008 TOP	23.974.591		5.593.561	

ÇEŞİTLİ YILLARDA TÜRKİYE KOYUN VE KEÇİ VARLIĞI

Çeşitli yıllarda, tür ve genotiplere göre Türkiye süt üretimi

ÇEŞİTLİ YILLARDA, TÜRKİYE; KOYUN, KEÇİ VE SIĞIR ETİ ÜRETİMİ (TON)

